

АРИФМЕТИЧНА ПРОГРЕСІЯ

**МАТЕРІАЛ ПІДГОТОВИЛА
БОРОДЕНКО В.І.**

«Вміння розв'язувати задачі
– практичне мистецтво,
подібне плаванню або
катанню на лижах, або грі
на фортепіано; навчитися
цьому можливо лише
відтворюючи вибрані
зразки и постійно
тренуючись»,

- *говорив Д. Поїа.*

1. Дайте означення арифметичної
Крос-опитування
прогресії.

Відповідь: Арифметичною прогресією називається числова послідовність, кожний член якої, починаючи з другого, дорівнює попередньому, до якого додається одне й те ж число.

$$a_{n+1} = a_n + d$$

2. Що називають різницею арифметичної прогресії? Як позначають?

Відповідь: це число, яке показує на скільки кожний наступний член більший або менший попереднього.
Позначають буквою d .

3. Назвати формулу n -ого члена арифметичної прогресії.

$$a_n = a_1 + (n - 1) \cdot d$$

4. Які властивості арифметичної прогресії?

- **Відповідь:** Кожний член арифметичної прогресії, починаючи з другого дорівнює середньому арифметичному двох сусідніх з ним членів.

$$a_n = \frac{a_{n+1} + a_{n-1}}{2}$$

4. Які властивості арифметичної прогресії?

- **Відповідь:** Сума будь-яких двох членів скінченної арифметичної прогресії, які рівновіддалені від її крайніх членів, дорівнює сумі крайніх членів цієї прогресії.

6. Які бувають арифметичні прогресії?

Відповідь:

*Якщо в арифметичній прогресії різниця $d > 0$, то прогресія є **зростаючою**.*

*Якщо в арифметичній прогресії різниця $d < 0$, то прогресія є **спадною**.*

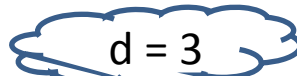
*Якщо в арифметичній прогресії $d = 0$, то прогресія є **сталюю**.*

Перевір

Які із послідовностей є арифметичними прогресіями?

3, 6, 9, 12,.....

 d = 3

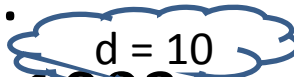
5, 12, 18, 24, 30,.....

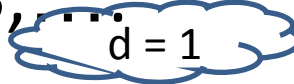
7, 14, 28, 35, 49,.....

5, 15, 25,.....,95.....

 d = 10

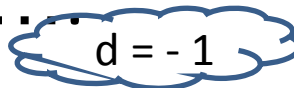
1000, 1001, 1002, 1003, ...

 d = 1

1, 2, 4, 7, 9, 11.....

5, 4, 3, 2, 1, 0, -1, -2,.....

 d = -1

Обчисли

**Знайти різницю арифметичної
усно!
прогресії:**

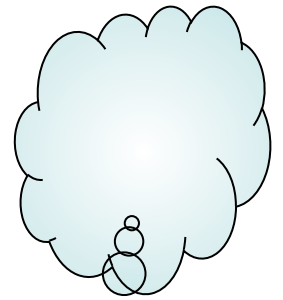
1; 5; 9.....

105; 100.....

-13; -15; -17.....

11; ; 19,.....

Істинне чи хибне твердження

- 1. В арифметичній прогресії
2,4; 2,6; ... різниця дорівнює 2.*
- 2. Четвертий член арифметичної прогресії
0,3; 0,7; 1,1, ... дорівнює 1,5*
- 3. 11-ий член арифметичної прогресії, для
якої $a_1 = -4,2; d = 0,4$ дорівнює 0,2*

Здогадайс

Я:

Між числами 6 і 21 вставте 4 числа так, щоб разом з даними числами вони утворили арифметичну прогресію.

Розв'язання: $a_1 = 6$, $a_5 = 21$,

$$d = (21 - 6) / (5 - 1) = 3,$$

6, 9, 12, 15, 18, 21.

ЦІКАВО ЗНАТИ

Прогресії як часткові види
числових послідовностей,
трапляються у папірусах II
тисячоліття до н.е.

На зв'язок між прогресіями
вперше звернув увагу
великий
АРХІМЕД (287–212 рр.
до н.е)

Древній Єгипет

Найдавнішою задачею, пов'язаною з прогресіями, вважають задачу з єгипетського папірусу Ахмеса Райнда про поділ 100 мір хліба між п'ятьма людьми так, щоб другий одержав на стільки більше від першого, на скільки третій одержав більше другого і т. д .

У V ст. до н. е. греки знали слідуючі прогресії і їх суми:

$$1 + 2 + 3 + \dots + n = \frac{n(n + 1)}{2}$$

$$2 + 4 + 6 + \dots + 2n = n(n + 1)$$

ЦІКАВО ЗНАТИ

Правило для знаходження суми членів арифметичної прогресії дається у «Книзі абака» (1202 р.) італійського вченого-математика Леонардо Фібоначчі.

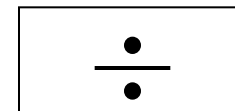
Правило для суми скінченної геометричної прогресії зустрічається у книзі Н. Шюке «Наука про числа», яка побачила світ у 1484 році.

*Наука про
числа*

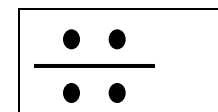
Англія XVIII століття

В англійських підручниках з'явилося позначення арифметичної і геометричної прогресій:

Арифметична

Геометрична

Німеччина

Карл Гаус

(1777 – 1855)

*«Математика – цариця всіх наук,
арифметика – цариця математики»*

*Німецький математик, астроном, геодезист,
фізик, вважається «королем математики».*

*Народився 30 квітня 1777 року в герцогстві
Брауншвейг у сім'ї садівника. Видатні математичні
здібності проявив вже у ранньому дитинстві.*

Знайшов моментально суму всіх натуральних чисел від 1 до 100, будучи ще учнем початкової школи.

Розв'язання

$$\begin{aligned} 1 + 2 + 3 + 4 + \dots + 99 + 100 &= (1 + 100) \\ + (2 + 99) + (3 + 98) + \dots &= 101 \cdot 50 = \\ 5050 \end{aligned}$$

Формула суми
n перших членів арифметичної
прогресії.

$$S_n = \frac{a_1 + a_n}{2} \cdot n$$